

Sygn. akt I Ns 174/18

POSTANOWIENIE

Dnia 18 października 2018 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący Sędzia SO Renata Lech

Protokolant: sekretarz sądowy Daria Mazerant

po rozpoznaniu w dniu 18 października 2018 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie

sprawy z wniosku **Ł. G.**

z udziałem **T. S. (1)**

o wydanie orzeczenia w trybie art.111 § 1 Kodeksu wyborczego

postanawia:

1. nakazać uczestnikowi T. S. (2) przeproszenie wnioskodawcy i sprostowanie nieprawdziwej informacji poprzez zamieszczenie w terminie 24 godzin od uprawomocnienia się niniejszego postanowienia na portalu społecznościowym F. oświadczenia następującej treści:

„Na mocy orzeczenia Sądu wydanego w następstwie rozpoznania wniosku Ł. G. prostuję nieprawdziwe informacje, jakoby Ł. G. został dyscyplinarnie zwolniony z funkcji kierownika schroniska dla bezdomnych zwierząt w T., zaś zwierzęta w tej placówce były głodzone i używano wobec nich paralizatora. Za rozpowszechnianie powyższych nieprawdziwych informacji przepraszam Ł. G. i oświadczam, iż nie jest prawdą, że Pan Ł. G. został dyscyplinarnie zwolniony z funkcji kierownika schroniska. Nie jest także prawdą, iż przebywające w tej placówce zwierzęta były głodzone i używano wobec nich paralizatora”;

2. oddalić wniosek w pozostałej części ;

3. umorzyć postępowanie w przedmiocie żądania zawartego w pkt 1 wniosku;

4. ustalić, że każdy z uczestników ponosi koszty związane ze swoim udziałem w sprawie.

SSO Renata Lech

UZASADNIENIE

Wnioskodawca Ł. G. we wniosku złożonym w dniu 11 października 2018 roku w trybie art. 111 § 1 kodeksu wyborczego wniósł o zobowiązanie uczestnika postępowania T. S. (1) do zaniechania naruszania dóbr osobistych wnioskodawcy w zakresie dobrego imienia, nazwiska, czci i godności poprzez zaniechanie używania przez uczestnika postępowania wobec wnioskodawcy na „portalu społecznościowym F. słów: „(...) Szkoda że pani nie widziała też tego jak psy były głodzone (nawet cały tydzień) i traktowane paralizatorem, a schronisko stało się oazą grupy wzajemnej adoracji. Pan G. został zwolniony dyscyplinarnie nie bez powodu." poprzez usunięcie wskazanego wpisu i przeproszenie wnioskodawcy na portalu społecznościowym F. oraz na łamach (...) Informatora Tygodniowego za używanie wobec wnioskodawcy słów obraźliwych i pomawiających, oraz zobowiązanie uczestnika postępowania do złożenia , oświadczając na tych portalach, iż podawane informacje na temat wnioskodawcy były nieprawdziwe, orzeczenie od

uczestnika postępowania świadczenia na cel społeczny na rzecz określonej przez Sąd organizacji kwoty 20.000,00 złotych .

W uzasadnieniu wnioskodawca wskazał, iż użyte sformułowanie „(...) został zwolniony dyscyplinarnie nie bez powodu” nie jest zgodne z prawdą i godzi w dobre imię wnioskodawcy gdyż ustanie stosunku pracy nastąpiło na wniosek wnioskodawcy i nie jest prawdą by wnioskodawca został zwolniony z pracy dyscyplinarnie. Zaś zarzucanie wnioskodawcy stosowanie paralizatora i głodzenia zwierząt stanowi w ocenie wnioskodawcy stanowi próbę postawienia wnioskodawcy w złym świetle gdy tymczasem nie było prowadzone wobec wnioskodawcy żadne postępowanie i nie został skazany prawomocnym wyrokiem .

W uzupełnieniu braków formalnych wniosku, uczestnik postępowania wskazał treść przeprosin: "Niniejszym pragnę przeprosić Pana Ł. G., za rozpowszechnianie za pomocą portalu społecznościowego F. informacji nieprawdziwych, godzących w dobre imię Pana Ł. G.. Nie jest prawdą, że Pan Ł. G. został dyscyplinarnie zwolniony z funkcji kierownika schroniska. Nie jest także prawdą, że zwierzęta w schronisku w T. były głodzone tygodniami i że używano na nich paralizatora. Stwierdzenia te są dalekie od prawdy i za umieszczenie ich publicznie na portalu F. chcę Pana Ł. G. bardzo przeprosić."

Nadto wskazał organizację pożytku publicznego na rzecz której żąda wpłaty: (...) Oddział w T., ul. (...), (...)-(...) T..

W odpowiedzi na wniosek uczestnik postępowania wnosił o oddalenie wniosku. Przyznał, iż nieprawdziwa jest informacja, iż wnioskodawca został dyscyplinarnie zwolniony z funkcji kierownika schroniska i wyraził gotowość przeproszenia za podanie powyższej informacji.

Na rozprawie w dniu 18 października 2018 roku wnioskodawca cofnął wniosek w zakresie żądania zawartego w pkt 1 wniosku z uwagi na to, iż post z kwestionowaną informacją został przez niego usunięty oraz poparł wniosek w pozostałym zakresie.

Uczestnik postępowania na rozprawie w dniu 18 października 2018 roku podtrzymał stanowisko wrazone w odpowiedzi na wniosek.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca Ł. G. jest kandydatem na radnego do Rady Miasta T. z KKW Koalicji Obywatelskiej, O. nr 2 .

(okoliczność niesporna)

W dniu 11 października 2018 r. pod postem informującym o starcie w wyborach wnioskodawcy na portalu społecznościowym F. uczestnik postępowania zamieścił wypowiedź skierowaną do jednej z rozmówczyń o treści: „szkoda , że pani nie widziała też tego jak psy były głodzone(nawet cały tydzień) i traktowane paralizatorem , a schronisko stało się oazą grupy wzajemnej adoracji. Pan G. został zwolniony dyscyplinarnie nie bez powodu”.

(dowód: wydruk z portalu społecznościowego facebook k.6)

Od dnia 1 stycznia 2016 roku wnioskodawca pełnił funkcję kierownika schroniska dla bezdomnych zwierząt w T. - komórki organizacyjnej jednostki budżetowej Gminy-Miasto T. o nazwie Zarząd Dróg i Utrzymania. Miasta w T.. Funkcję tą pełnił czynnie do dnia 11 października 2016 roku tj. do dnia w którym udał się na zwolnienie lekarskie. Pracę w w/w jednostce zakończył w dniu 31 lipca 2017 r. po 3 miesięcznym okresie wypowiedzenia, będącego następstwem złożenia przez wnioskodawcę w dniu 11 kwietnia 2017 r. pisma z dnia 10 kwietnia 2017 r., które stanowi wypowiedzenie stosunku pracy .

(dowód: kopia wypowiedzenia umowy o pracę)

Obecnie wobec wnioskodawcy jest prowadzone postępowanie karne o przestępstwo znęcenia nad psem. Postępowanie jest w toku.

W okresie, gdy wnioskodawca zarządzał schroniskiem, zwierzęta nie były głodzone. Był okres, że zwierzęta były wychudzone, ale badania weterynaryjne nie potwierdziły, iż jest to na skutek niedożywienia. Zostały wówczas poddane odrobaczaniu. Psy w schronisku były pod stałą opieką weterynaryjną.

Żaden z pracowników schroniska nie używał wobec psów paralizatora.

(dowód: zeznania wnioskodawcy, protokół rozprawy z dnia 18 października 2018r.)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych dowodów oraz okoliczności niespornych i przyznanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 111 § 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy (Dz.U. Nr 21, poz. 112), jeżeli rozpowszechniane, w tym również w prasie w rozumieniu ustawy z dnia 26 stycznia 1984 r. - Prawo prasowe (Dz.U. poz. 24, z późn. zm.), materiały wyborcze, w szczególności plakaty, ulotki i hasła, a także wypowiedzi lub inne formy prowadzonej agitacji wyborczej, zawierają informacje nieprawdziwe, kandydat lub pełnomocnik wyborczy zainteresowanego komitetu wyborczego ma prawo wnieść do sądu okręgowego wniosek o wydanie orzeczenia:

- 1) zakazu rozpowszechniania takich informacji;
- 2) przepadku materiałów wyborczych zawierających takie informacje;
- 3) nakazania sprostowania takich informacji;
- 4) nakazania publikacji odpowiedzi na stwierdzenia naruszające dobra osobiste;
- 5) nakazania przeproszenia osoby, której dobra osobiste zostały naruszone;
- 6) nakazania uczestnikowi postępowania wpłacenia kwoty do 100 000 złotych na rzecz organizacji pożytku publicznego.

Sąd okręgowy rozpoznaje wniosek, o którym mowa w § 1, w ciągu 24 godzin w postępowaniu nieprocesowym. Sąd może rozpoznać sprawę w przypadku usprawiedliwionej nieobecności wnioskodawcy lub uczestnika postępowania, którzy o terminie rozprawy zostali prawidłowo powiadomieni. Postanowienie kończące postępowanie w sprawie sąd niezwłocznie doręcza wraz z uzasadnieniem osobie zainteresowanej, o której mowa w § 1, i zobowiązanemu do wykonania postanowienia sądu.

Na postanowienie sądu okręgowego przysługuje w ciągu 24 godzin zażalenie do sądu apelacyjnego, który rozpoznaje je w ciągu 24 godzin. Od postanowienia sądu apelacyjnego nie przysługuje skarga kasacyjna i podlega ono natychmiastowemu wykonaniu.

Publikacja sprostowania, odpowiedzi lub przeprosin następuje najpóźniej w ciągu 48 godzin, na koszt zobowiązanego. W orzeczeniu sąd wskazuje prasę w rozumieniu ustawy z dnia 26 stycznia 1984 r. - Prawo prasowe, w której nastąpić ma publikacja, oraz termin publikacji.

W razie odmowy lub niezamieszczenia sprostowania, odpowiedzi lub przeprosin przez zobowiązanego w sposób określony w postanowieniu sądu, na wniosek zainteresowanego, zarządza opublikowanie sprostowania, odpowiedzi lub przeprosin w trybie egzekucyjnym, na koszt zobowiązanego.

Zgodnie z treścią analizowanego przepisu **materiały wyborcze muszą być formą agitacji wyborczej**. Jeżeli podane w nich zostaną informacje nieprawdziwe, odnoszące się do programu wyborczego bądź do osoby kandydata,

mogące zdyskwalifikować go w oczach wyborców i temu służące, to takie zachowania wymagają ingerencji w trybie przepisów art. 111. W orzecznictwie podkreśla się w związku z tym, że: "należy w pierwszej kolejności odpowiedzieć na pytanie, czy w art. 111 § 1 Kodeksu wyborczego chodzi tylko o materiały wyborcze w ujęciu art. 109 § 1 i 2 tego kodeksu, czyli pochodzące od komitetu wyborczego i przezeń sygnowane. Za odpowiedzią negatywną na tak postawione pytanie przemawia przede wszystkim wykładnia językowa przepisu art. 111 § 1 Kodeksu wyborczego. Budowa zdaniowa przepisu świadczy o tym, że mogą tutaj wchodzić w grę materiały wyborcze w szczególności plakaty, ulotki i hasła (z uwagi na użycie sformułowania "w szczególności" katalog jest tylko przykładowy), a także wypowiedzi lub inne formy prowadzonej agitacji wyborczej (brak katalogu choćby przykładowego, chodzi tylko o to, by była to forma agitacji wyborczej). W tym drugim wypadku nie musi więc chodzić o materiały pochodzące od komitetu wyborczego. Zaznaczenia wymaga również, iż z uwagi na użycie w omawianym przepisie sformułowania "również w prasie" obejmuje on swoim działaniem rozpowszechnianie materiałów wyborczych a także wypowiedzi lub innych form prowadzonej agitacji wyborczej zawierających nieprawdziwe informacje nie tylko w prasie również na innych polach komunikacji społecznej. Za przedstawionym wyżej rozumieniem przepisu art. 111 § 1 Kodeksu wyborczego przemawia nadto wykładnia celowościowa. Gdyby, bowiem w trybie wyborczym dopuszczalne było rozpoznawanie jedynie spraw dotyczących materiałów wyborczych wyraźnie oznaczonych przez komitety wyborcze, byłoby to swego rodzaju zachętą do łamania ustawy. Premiowane byłyby komitety, które celem uniknięcia rygorów odpowiedzialności wynikającej z szybkiego trybu wyborczego, do prowadzenia agitacji wyborczej posługiwały się podmiotami trzecimi, formalnie z nimi nie związanymi. Prowadziłoby to, z kolei do pozbawienia konkurentów możliwości skorzystania z szybkiej ochrony prawnej, co ma znaczenie w okresie bezpośrednio poprzedzającym wybory i ciszę wyborczą, kiedy standardowe środki ochrony prawnej przewidziane w Kodeksie cywilnym byłyby nieskuteczne, właśnie z uwagi na ów krótki czas pozostający do dnia głosowania. Jeżeli zatem ratio legis przepisu art. 11 § 1 Kodeksu wyborczego polega na dążeniu do zapobieżenia zniekształceniu wyniku wyborów przez rozpowszechnianie nieprawdziwych informacji, zaprezentowana wyżej wykładnia w pełni koresponduje z tym postulatem" (post. SA w R. z 7.9.2013 r., I ACz 775/13, L.).

Oceniając kwestionowane wypowiedzi uczestnika postępowania, stwierdzić należy, iż dotyczą osoby kandydującej w wyborach na radnego do Rady Miasta T. z KKW Koalicji Obywatelskiej, O. nr 2, zostały rozpowszechnione w czasie trwającej kampanii wyborczej, nawiązują do zgłoszenia przez wnioskodawcę swojej kandydatury w wyborach, a zatem mają charakter agitacji wyborczej.

Artykuł 111 § 1 Kodeksu wyborczego używa pojęcia informacji, nie określając jego treści. Ustalenie jej jest zaś ważne z dwóch powodów: braku jednej powszechnie aprobowanej definicji informacji, a także zapewnianej przez dotychczasowe ordynacje wyborcze ochrony przed rozpowszechnianiem nieprawdziwych faktów, a nie informacji. Zmiana terminologii dokonana przez ustawodawcę musiała być więc celowa. Chodziło o ukrócenie dyskusji w orzecznictwie na temat tego, czym różni się nieprawdziwy fakt, przed którego rozpowszechnianiem przyznana była ochrona od nieprawdziwej opinii, komentarza czy oceny, w przypadku których już ochrona w tzw. trybie przedwyborczym nie przysługiwała. Dla wielu definicji informacji wspólne jest to, że akcentują one dwa elementy. Po pierwsze informacje zawierają dane istotne w procesie komunikacji interpersonalnej, a po drugie ich celem jest wywołanie u odbiorcy określonych reakcji, powstanie określonych ocen itp. Znacznie węższy od tego ujęcia informacji zakres pojęciowy ma fakt – czyli "określony stan rzeczy, zdarzenie, to co zaszło lub zachodzi w rzeczywistości" (tak definiuje się fakt w orzecznictwie sądowym, zob. np. post. SA w B. z 10.11.2006 r., I ACz 872/06, OSA 2006, Nr 4, poz. 26).

Podkreślić natomiast należy, iż w powyższym trybie art. 111 Kodeksu wyborczego ochrona nie dotyczy "komentarzy i oceny przymiotów kandydata. Jeżeli takie komentarze i ocena naruszają dobra osobiste kandydata, to może on dochodzić ochrony na zasadach ogólnych" (zob. post. SA w K. z 7.11.2002 r., I ACz 1956/02, OSA 2003, Nr 10, poz. 47. Podkreśla się także w orzecznictwie i Sąd w niniejszej sprawie podziela powyższe poglądy, iż „hipoteza art. 111 § 1 Kodeksu wyborczego nie obejmuje ocen, nawet niesprawiedliwych" (post. SO w Krakowie z 20.10.2014 r., IX GNs 1/14, L.). W tym kontekście należy zwrócić uwagę na stanowisko ETPCz, który w swojej praktyce dokonał rozróżnienia pomiędzy twierdzeniami dotyczącymi faktów a sądami o charakterze ocennym. Podczas gdy istnienie faktów może

zostać dowiedzione, prawdziwość ocen nie podlega udowodnieniu. W przypadku gdy stwierdzenie jest oceną wyrażaną przez daną osobę, współmierność ingerencji może zależeć od tego, czy istnieją wystarczające podstawy faktyczne dla takiego twierdzenia, ponieważ nawet twierdzenie ocenne bez istnienia dla niego wystarczających podstaw faktycznych może być przesadne (zob. wyr. z 24.2.1997 r., skarga Nr (...), D. H. i G. v. Belgia, Raporty 1997-I, s. 236 oraz F. v. Słowacja, skarga Nr (...), (...) 2001-VIII). "W szczególności najważniejszy jest jeden czynnik odróżniający wypowiedź prawdziwą od sądu ocenego. Istnienie faktów można wykazać, podczas gdy prawdziwość ocen nie nadaje się do udowodnienia. Wymóg udowodnienia zgodności ich z prawdą nie da się zrealizować i narusza swobodę opinii będącą fundamentalnym elementem prawa zagwarantowanego w art. 10 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności. Jednak, nawet jeśli wypowiedź jest sądem ocenym, można rozważać, czy doszło do naruszenia, jeśli istnieją fakty pozwalające na kwestionowanie sądów ocennych, a sąd ocenny może przekraczać dopuszczalne granice, jeśli brak jest podstaw faktycznych na ich poparcie" (wyr. z 19.5.2005 r. T. v. Turcja, skarga Nr (...), (...) 2001-II - (Patrz Kodeks Wyborczy Komentarz do art. 111 – Legalis)

Przepis art. 111 Kodeksu ma bowiem na celu ochronę opinii publicznej przed rozpowszechnianiem informacji nieprawdziwych, a więc ma na względzie przede wszystkim dobro publiczne. Właśnie na podstawie faktów bowiem, a nie wyrażanych ocen, wyborcy powinni wyrabiać sobie własne zdanie, które zaowocuje określoną decyzją w akcie głosowania" (M. G., Kampania wyborcza. Zagadnienia wybrane, P. W.. 2012, Nr 5)

Szczególne środki ochrony przewidziane w prawie wyborczym mogą być zastosowane jednak tylko do wypowiedzi, które zawierają informację, a zatem podlegają weryfikacji w kategorii prawdy i fałszu. Wypowiedzi będące opiniami, przypuszczeniami i ocenami, a więc mające charakter wartościujący nie podlegają takiej weryfikacji. W konsekwencji ochrona nie dotyczy komentarzy i oceny przymiotów kandydata. Jeżeli takie komentarze i ocena naruszają dobra osobiste kandydata, to może on dochodzić ochrony na zasadach ogólnych (por. postanowienie SA w Katowicach z 7.11.2002 r., I ACZ 1956/02, OSA 2003, Nr 10, poz. 47).

W sprawie rozpoznawanej w tzw. trybie wyborczym Sąd bada wyłącznie kwestię prawdziwości informacji i danych związanych z kampanią wyborczą. Artykuł 111 kodeksu wyborczego przyznaje zainteresowanemu jedynie roszczenie o sprostowanie informacji nieprawdziwych, zatem opisowych, dających się w dacie orzekania zweryfikować według kryterium prawda-fałsz. Zakres postępowania jest znacznie węższy niż w przypadku spraw o naruszenie dóbr osobistych, nie uwzględnia się bowiem całokształtu zagadnień związanych z naruszeniem dobra osobistego przez podanie informacji prawdziwej ze względu na kontekst, rodzaj użytych sformułowań oraz sfery życia człowieka, której dotyczy wypowiedź.

W toku niniejszego postępowania niesporną okolicznością był fakt, iż w dniu 11 października 2018 r. pod postem informującym o starcie w wyborach wnioskodawcy na portalu społecznościowym F. uczestnik postępowania zamieścił wypowiedź skierowaną do jednej z rozmówczyń o treści : „szkoda , że pani nie widziała też tego jak psy były godzone(nawet cały tydzień) i traktowane paralizatorem , a schronisko stało się oazą grupy wzajemnej adoracji. Pan G. został zwolniony dyscyplinarnie nie bez powodu”.

Zawarte w powyższym wpisie informacja dotycząc sposobu rozwiązania stosunku pracy z wnioskodawcą jest informacją nieprawdziwą

Od dnia 1 stycznia 2016 roku wnioskodawca pełnił funkcję kierownika schroniska dla bezdomnych zwierząt w T. - komórki organizacyjnej jednostki budżetowej Gminy-Miasto T. o nazwie Zarząd Dróg i Utrzymania. Miasta w T.. Funkcję tą pełnił czynnie do dnia 11 października 2016 roku tj. do dnia w którym udał się na zwolnienie lekarskie. Pracę w w/w jednostce zakończył w dniu 31 lipca 2017 r. po 3 miesięcznym okresie wypowiedzenia, będącego następstwem złożenia przez wnioskodawcę w dniu 11 kwietnia 2017 r. pisma z dnia 10 kwietnia 2017 r., które stanowi wypowiedzenie stosunku pracy. Powyższa okoliczność została potwierdzona załączoną kopią dokumentu., tj. wypowiedzenia przez wnioskodawcę umowy o pracę.

Za nieprawdziwą należy także uznać informację dotyczącą nagannego postępowania wobec zwierząt w schronisku dla bezdomnych zwierząt w T. w okresie kierowania tą placówką przez wnioskodawcę. Podane przez uczestnika informację

dotyczące głodzenia zwierząt i używania wobec nich paralizatora nie zostały w żaden sposób potwierdzone przed Sądem. Uczestnik nie doprowadził na rozprawę świadków, o których przesłuchanie wnosił w odpowiedzi na wniosek, wobec czego niemożliwym było przeprowadzenie powyższego dowodu. Składając zeznania uczestnik wskazał, iż jako wolontariusz pracujący w schronisku widział wychudzone zwierzęta, zaś o używaniu paralizatora przez pracownika schroniska mówili mu inni wolontariusze. Powyższe twierdzenia są niewystarczające dla uznania, iż podana przez uczestnika informacja jest informacją prawdziwą. Okoliczność, iż wobec wnioskodawcy jest prowadzone postępowanie karne nie uprawnia do publicznego stawiania zarzutów, skoro nie zapadło żadne prawomocne orzeczenia, mocą którego wnioskodawca zostałby uznany winnym popełnienia przestępstwa znęcania nad zwierzętami.

Z tych względów Sąd uwzględnił żądanie wnioskodawcy i nakazał opublikowanie sprostowania i przeproszenia.

Sąd oddalił także żądanie wnioskodawcy zasądzenia kwoty 20.000 zł na wskazaną organizację pożytku publicznego. W ocenie Sądu zakres rozstrzygnięcia zawartego w pkt 1 i 2 niniejszego postanowienia jest wystarczająca dla osiągnięcia celu, jaki przyświeca regulacji art. 111 Kodeksu wyborczego. Sąd miał na uwadze cele represyjno–prewencyjne wynikające z dominującego elementu publicznoprawnego regulacji zawartej w art. 111 kodeksu wyborczego, służącej przede wszystkim zapewnieniu prawidłowości prowadzonej kampanii wyborczej i uznał, iż zakazanie rozpowszechniania nieprawdziwej informacji oraz nakazanie opublikowania sprostowania będą wystarczające dla osiągnięcia tegoż celu.

Na podstawie art. 355 § 1 k.p.c. w związku z art. 203 k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c. Sąd umorzył postępowanie w zakresie żądania zawartego w pkt 1 wniosku z uwagi na cofnięcie wniosku w tym zakresie.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 520 § 1 k.p.c.

SSO Renata Lech